

УДК 378.124«1960/1980»

Деякі питання формування науково-педагогічного складу Львівського політехнічного інституту у 60-х – 80-х роках ХХ століття

Some issues in forming of the scientific and pedagogic composition of Lviv Polytechnic Institute in 60s–80s of XX century

Анна Гелеш¹

Anna Gelesh

¹ Інститут дистанційного навчання Національного університету “Львівська політехніка”, Львів, Україна, anitab15@rambler.ru

Ключові слова:

науково-дослідна робота, Львівський політехнічний інститут, науково-технічна революція, формування складу науково-педагогічних кадрів

Анотація: На основі аналізу опублікованих й архівних матеріалів у статті досліджено основні питання щодо структурних перетворень та формування складу науково-педагогічних кадрів у Львівському політехнічному інституті під впливом науково-технічної революції. У другій половині ХХ ст., відповідно до потреб народного господарства, науково-дослідних та інших установ і підприємств, зростала потреба у підготовці наукових кадрів. Зважаючи на ці обставини 60–80-ті роки ХХ ст. позначені прискореним кількісним і якісним розвитком інституту: відбувалося відкриття нових факультетів; започатковувалися нові напрямки підготовки спеціалістів; зростав контингент студентів, відповідно збільшувався викладацький склад. Особливого розвитку набула і науково-дослідна робота Львівського політехнічного інституту: проводилась в багатьох галузях науки і техніки.

Key words:

research work, Lviv Polytechnic Institute, scientific and technological revolution, forming composition of the teaching staff

Abstract— Based on the analysis of published and archival materials the article provides main issues of structural reforms and forming a part of the teaching staff at Lviv Polytechnic Institute that was impacted by scientific and technological revolution. In the second half of the twentieth century, according to the needs of economy, research and other institutions and businesses, increased the demand for training of researchers. Under these circumstances the 60–80th years of the twentieth century were distinguished by fast quantitative and qualitative development of the Institute. There were new faculties established and new trends in students training set. The number of students was growing and so was the number of lecturers. Research work of Lviv Polytechnic Institute that was conducted in many fields of science and technology got the intensive development.

Вступ. Однією з перспективних тем для сучасних наукових досліджень є вивчення історії становлення і розвитку вищої школи в Україні. Її невід’ємною складовою є історія Національного університету «Львівська політехніка» – одного з найдавніших вищих навчальних технічних закладів України. Науково-дослідна робота університету стала живим літописом розвитку технічної думки і становлення вітчизняної промисловості ХХ століття.

Університету є чим пишатися, він пройшов великий і славний шлях. За роки його діяльності учені зробили значний внесок у світову науку і техніку, збагатили її чималою кількістю винаходів і фундаментальних праць. Їхній науковий спадок втілений у численних теоретичних і експериментальних розробках. 4 листопада 1844 року відбулося урочисте відкриття цісарсько-королівської Технічної академії у Львові. Цей день вважається датою заснування Львівської політехніки. Протягом своєї діяльності вища школа іменувалася: Технічна академія (1844–1877); Політехнічна школа (1877–1921); Львівська політехніка (1921–1939); Львівський політехнічний інститут (1939–1993). У 1993 році вуз переводиться в розряд університетських закладів і дістає назву Державний університет «Львівська політехніка». Згодом вузу на-

дали статус національного [7].

Актуальність проблеми. У другій половині ХХ століття науково-дослідна робота Львівського політехнічного інституту проводилась в багатьох галузях науки і техніки. Відповідно до потреб народного господарства, науково-дослідних, проектно-конструкторських та інших установ, зростала потреба у підготовці наукових кадрів. Зважаючи на ці обставини, 60–80-ті роки ХХ століття позначені прискореним кількісним і якісним розвитком інституту: відбувалося відкриття нових факультетів; започатковувалися нові напрямки підготовки спеціалістів; зростав контингент студентів, відповідно збільшувався викладацький склад.

У статті нами здійснено спробу дослідити розвиток Львівського політехнічного інституту у 60–80-ті роки ХХ століття під впливом науково-технічної революції.

Аспекти, в яких проблема розроблена. Історіографія даного питання охоплює досить різне коло джерел, а саме: архівні матеріали [1, 2, 3], періодичні видання, монографії [4, 6–8]. Пропонована розвідка є спробою їхнього концентрованого узагальнюючого аналізу.

Метою дослідження є дослідження впливу структурних перетворень у ЛПІ на формування науково-педа-

гогічного складу протягом 60–80 років ХХ століття.

Результати дослідження. Під час науково-технічної революції значно змінюється характер розвитку науки та її соціальна роль у суспільстві, зокрема у перетворенні «малої» науки у «велику». Це спричинено індустріалізацією науки, різким зростанням чисельності наукових кадрів, наукових, науково-технологічних і проектних установ тощо, у зв'язку з чим змінювався і статус вищого технічного закладу, у тому числі ЛПІ. Станом на 1961/1962 навчальний рік у структурі Львівського політехнічного інституту було 12 факультетів: інженерно-економічний, механіко-технологічний, механіко-машинобудівний, енергетичний, електромеханічний, інженерно-будівельний, нафтовий, геодезичний, хіміко-технологічний, технології органічних речовин, факультет автоматики і електровиміральної техніки, радіотехнічний, до складу яких входила 51 кафедра [4, с.35]. Інститут мав три філіали у містах Дрогобичі, Івано-Франківську і Тернополі. У зв'язку з розширенням підготовки кадрів для нових галузей науки і техніки відбувалися зміни в структурі інституту: відкривалися нові та ділилися вже існуючі факультети. Так, згідно з наказом міністра вищої і середньої освіти УРСР від 24 березня 1962 року «Про реорганізацію факультетів Львівського політехнічного інституту» енергетичний факультет поділили на енергетичний і електромеханічний; механічний – на механіко-технологічний і механіко-машинобудівний; факультет радіотехніки і автоматики – на радіотехнічний, автоматики й електровиміральної техніки. У 1964 році останній факультет поділили на два – автоматики й електрофізичний. Збільшення потреб у кадрах економічних спеціальностей для різних галузей промисловості зумовило відкриття інженерно-економічного факультету у 1965 році. Хіміко-технологічний факультет було розділено на два – хіміко-технологічний та технології органічних речовин (1967 р.). У 1971 році відкрито архітектурний та теплотехнічний факультет, а згодом – електроенергетичний факультет тощо.

В 60-х роках продовжували створюватись нові та розширювати свою інфраструктуру існуючі ще з кінця 50-х років мережа філіалів інституту, в яких крім денної і

вечірньої форми, велося навчання за заочною формою на молодших курсах у рамках загальнотехнічного факультету. У 1959 році загальнотехнічний факультет інституту організовано у Дрогобичі. Наступного року такі ж факультети відкрито у Тернополі та Івано-Франківську.

З метою покращення підготовки спеціалістів у нафтовій промисловості та наближенні її до навчально-виробничої бази, у 1963 році Івано-Франківський загальнотехнічний факультет реорганізовано у філіал інституту з факультетом нафтової і газової промисловості, а в 1967 році відкрито окремий Івано-Франківський інститут нафти і газу.

У 1963 році в місті Червоноград почав працювати філіал загальнотехнічного факультету Львівського політехнічного інституту. Наступного року відбулося його об'єднання з Нововолинським загальнотехнічним факультетом Київського політехнічного інституту в єдиний Львівсько-Волинський загальнотехнічний факультет [4, с.35]. Згідно з постановою Колегії Мінвузу УРСР у 1971 році Луцький загальнотехнічний факультет Київського автодорожного інституту був переведений до складу ЛПІ, на базі якого в 1975 році організовано філіал інституту з чотирма факультетами, в тому числі з денною формою навчання на машинобудівному і технологічному факультетах [4, с.35].

У подальшому в ЛПІ відбувалося відкриття нових факультетів, кафедр та започатковувалися нові напрями підготовки спеціалістів. Динаміка цих змін представлена у табл. 1.

Як видно з таблиці, протягом усього досліджуваного періоду спостерігається збільшення кількості спеціальностей, кафедр та факультетів.

Таким чином, на початок 80-х років інститут налічував 20 факультетів: загальнотехнічний, електроенергетичний, теплотехнічний, електромеханічний, радіотехнічний, електрофізичний, механіко-технологічний, механіко-машинобудівний, інженерно-будівельний, архітектурний, хіміко-технологічний, геодезичний, інженерно-економічний, факультет автоматики, факультет технології органічних речовин, а також Львівський загальнотехнічний, Дрогобицький загальнотехнічний, Тернопільський філіал

Таблиця 1. Динаміка створення підрозділів ЛПІ за навчальними роками

Навчальні роки	Кількість		
	факультетів	кафедр	спеціальностей
1961/1962	12	51	44
1971/1972	18	73	47
1980/1981	20	74	49

Примітка: таблицю складено автором за: [1–3, 5, 9–11].

Таблиця 2. Вибіркові дані про кількість студентів ЛПІ в 1960–1980 роках

Навчальні роки	Кількість студентів в інституті	В тому числі за формою навчання		
		денною	вечірньою	заочною
1960/1961	12268	6476	1980	3812
1970/1971	25699	12102	5430	8167
1980/1981	27380	15807	4528	7045

Примітка: таблицю складено автором за: [4, с.34].

Львівського ордена Леніна політехнічного інституту, Луцький філіал Львівського ордена Леніна політехнічного інституту та факультет С.Н.С., в складі яких було 74 кафедри [3]. Відповідно до цього створювалися і нові спеціальності. Згідно з таблицею 1 станом на 1961/62 навчальний рік у ЛПІ готували інженерів за 44 спеціальностями, а вже на початку 1980/81 навчального року число спеціальностей зросло до 49.

З року в рік збільшувалася кількість студентів ЛПІ. Так, наприклад з 12268 чоловік у 1960/61 навчальному році контингент студентів за всіма формами навчання інституту зріс до 27380 чоловік у 1980/81 навчальному році (Табл. 2).

Якість підготовки спеціалістів значною мірою залежить від того, хто прийшов в аудиторії і лабораторії інституту, хто став студентом. Тому важливу роль відіграла цілеспрямована робота вузу зі шкільною, робітничою і сільською молоддю. У зв'язку з цим тривало забезпечення якісного набору студентів.

24 грудня 1958 року Верховна Рада СРСР прийняла Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР». Згідно з його положеннями інститут організував мережу підготовчих курсів для робітничої молоді, яка виявляла бажання вступити до інституту. Такі курси організовано у Львові, Дрогобичі, Миколаєві, Ужгороді, Тернополі, Івано-Франківську, Сокалі, Нововолинську, на яких навчалось понад 650 чоловік.

У 1969 році відкрито підготовче відділення для осіб із закінченою середньою освітою з числа передових робітників і колгоспників. Таким чином, молоді виробничники, зокрема юнаки, котрі закінчили службу в лавах Радянської Армії, одержали широкі можливості для вступу в інститут. Це, в свою чергу, викликало позитивні зміни у соціальному складі студентів ЛПІ. Ще з 1961 року Інститут почав здійснювати підготовку спеціалістів для інших країн.

У 70-ті роки у Львові, Дрогобичі, Чорткові, Новому Роздолі, Тернополі, Сокалі, Нововолинську та інших містах створено 8-місячні підготовчі курси для демобілізованих з лав Радянської армії. Викладачі проводили на підприємствах Львова і області для майбутніх вступників консультації з математики, фізики, хімії. Протягом липня при інституті працювали курси для абітурієнтів, де читався цикл лекцій, проводилися консультації з дисциплін вступних іспитів. З 1978 року викладачі і наукові співробітники проводили роботу серед старшокласників у відділенні Львівської Малої академії наук, створеному в інституті. В академії працювали школи юного хіміка, програміста, архітектора, астронома, дворічна школа з фізики. Крім того, працівники ЛПІ керували роботою предметних гуртків у львівських школах та дитячих установах. Така профорієнтаційна робота забезпечувала прийом до інституту при достатньому конкурсі абітурієнтів.

Дедалі більшої популярності набували заходи щодо вдосконалення практичної підготовки студентів до майбутньої роботи за спеціальністю. Цьому служила, насамперед, навчальна та виробнича практика. Варто відзначити, що рівень практичної підготовки протягом тривалого часу залишався недостатнім. У зв'язку з цим Рада

Міністрів СРСР 18 січня 1956 року затвердила «Положення про виробничу практику студентів вищих навчальних закладів Союзу РСР», в якому чітко зазначалися її зміст, обсяг і характер. Значно збільшувалась тривалість виробничої практики, за вузами закріплювались бази практики на промислових підприємствах, в установах та науково-дослідних закладах. До 65% студентів інституту проходили практику на інженерно-технічних посадах, безпосередньо в цехах за профілем своєї майбутньої професії, що дозволяло ознайомитися з технологією виробництва і набути необхідний досвід роботи. Практика проводилась на передових підприємствах Львова, Харкова, Запоріжжя, Маріуполя, Краматорська, Баку, Уфи та інших міст. Все це позитивно впливало на професійну підготовку студентів. Методика проведення практики постійно вдосконалювалась.

Систематична робота професорсько-викладацького складу над вдосконаленням навчального процесу, практики, організації самостійної роботи студентів, залученням їх до наукової діяльності в інституті сприяла підвищенню успішності і покращенню якості підготовки спеціалістів.

Також розширювалась підготовка спеціалістів без відриву від виробництва. Ще у кінці 1956 року в інституті створено заочний факультет, де було організовано загальнотехнічні факультети, які мали на меті максимально наблизити проведення навчального процесу до місць проживання та роботи студентів. Після трирічного навчання на загальнотехнічних факультетах студенти переводились на заочне відділення відповідних факультетів інституту, де продовжували підготовку за обраною спеціальністю.

Ректорат, деканати та кафедри приділяли велику увагу вдосконаленню навчального процесу. До 1953 року навчання проводилось за учбовими планами, що склалися профілюючими кафедрами і затверджувалися Мінвузом УРСР. Надалі запроваджено навчальні плани, які надсилав Мінвуз УРСР. Було проведено роботу над вивченням бюджету часу і завантаженням студентів. У переглянутих навчальних планах і програмах суворо регламентувалася кількість годин обов'язкових занять (тижневе навантаження студентів на I–IV курсах обмежувалось 36 годинами, на V курсі - 30), що збільшувало час для поглибленої самостійної роботи. У 1964 році істотно переглянуто навчальні плани. За новими планами виробничу працю студентів молодих курсів замінили проходженням виробничої практики в учбових майстернях при інституті, а виробничу практику на старших курсах поділили на два етапи: на четвертому – технологічна, на п'ятому – конструкторсько-технологічна. Це позитивно вплинуло на організацію та планування навчального процесу ЛПІ.

Із введенням нових спеціальностей та збільшенням контингенту студентів тривало зростання чисельності професорсько-викладацького складу інституту, значно підвищувався його кваліфікаційний рівень. Якщо у 1961/62 навчальному році налічувалось 681 викладач, з них з ученими ступенями – 223 особи, то на 1980/81 навчальний рік з 1838 осіб професорсько-викладацького складу із вченими ступенями вже було 801 особа (Табл. 3).

Таблиця 3. Вибрані відомості про викладацький склад по інституту за 1960–1980 роки

Навчальні роки	Професорсько-викладацький склад із вченими ступенями	
	докторів наук	кандидатів наук
1961/1962	18	205
1971/1972	36	428
1980/1981	43	758

Примітка: таблицю складено автором за: [1, 2, 3].

З таблиці 3 видно, що протягом періоду, що досліджується, кількість викладачів-науковців, які згодом чимало зробили в царині науки, збільшувалась. Поповнення лав викладачів відбувалося за рахунок випускників ЛПІ та тих, хто закінчив аспірантуру, а також за рахунок працівників інших вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів, підприємств та установ. І все ж кваліфікованих викладацьких кадрів не вистачало. У розв'язанні такої проблеми дедалі більшу роль відігравала аспірантура. Набір у неї з кожним роком збільшувався та розширювалося коло спеціальностей, з яких велася підготовка.

В аспірантурі Львівського політехнічного інституту станом на 1 січня 1961 року навчалось 29 осіб з відривом від виробництва і 30 осіб – без відриву від виробництва за 25 спеціальностями. Щорічно на навчання до аспірантури направляли випускників-відмінників, які виявляли схильність до науково-дослідної роботи, а також брали участь у педагогічній роботі і громадському житті інституту. У 1965 році в аспірантуру прийнято 72 особи, в тому числі без відриву від виробництва – 29 осіб, а у 1966 році на 46 спеціальностях навчалось 108 з відривом від виробництва і без відриву – 127 аспірантів. Вже у 70-ті роки підготовку науково-педагогічних кадрів вели із 55 спеціальностей, що належать до важливих галузей науки і народного господарства. В аспірантурі навчалось 315 осіб, з яких 141 – була зарахована з відривом і 174 – без відриву від виробництва [4, с.124]. Як бачимо, за 20 років підготовки науково-педагогічних кадрів через цільову аспірантуру кількість аспірантів зросла у 5 разів, а спеціальностей – у 2 рази.

Ще у 1963 році інститут організував на дев'яти підприємствах Львова консультативні пункти, на яких протягом року інженерні кадри проходили підготовку для вступу в аспірантуру. Це була нова форма підготовки наукових кадрів для виробництва і вищої школи.

Відповідно до вимог часу, головну увагу було зосереджено на розширенні підготовки аспірантів з таких наук: фізико-математичні (8 спеціальностей); хімічні (8 спеціальностей); технічні (43 спеціальності); суспільні (6 спеціальностей) та архітектурні (2 спеціальності).

Наукове керівництво аспірантами здійснювали на кафедрах 92 наукові керівники, з яких 33 – професори, доктори наук. Кожний професор керував роботою чотирьох-п'яти аспірантів, отже половина аспірантів працювали під керівництвом професорів. Серед учених, які плідно працювали з аспірантами – професори К.Б. Карандєєв, О.І. Андрієвський, Ю.Т. Величко, Т.І. Юрженко, М.С. Комаров, І.Ф. Монін, Б.Й. Швецький, М.Г. Шульга, М.В. Медвідь та інші.

Із збільшенням кількості аспірантів у ЛПІ зростає число захищених дисертацій (Табл. 4).

З таблиці 4 видно, що найбільша кількість захищених кандидатських (30 %) і докторських (38 %) дисертацій у Львівському політехнічному інституті протягом усього досліджуваного періоду припадає на 1970 рік.

Відповідно до наданого інституту права прийому до захисту докторських дисертацій у 1950/51 навчальному році на засіданні ради інституту відбувся перший захист дисертації на здобуття вченого ступеня доктора наук. Захищався К.Б. Карандєєв. Крім захисту дисертацій, на інститутській раді ряд працівників за рішенням ради інституту відряджався в докторантуру для завершення докторських дисертацій. Проте підготовка докторських дисертацій відстала від загальних потреб укомплектування інституту кадрами із ступенем доктора наук.

Постановою Ради Міністрів СРСР від 13 червня 1961 року вищим учбовим закладам надано право звільняти від педагогічної роботи кандидатів наук, які мають вагомий результати наукових досліджень і переводити їх у число старших або молодших наукових працівників терміном на два роки для підготовки докторських дисертацій.

Рада Міністрів СРСР Постановою від 18 жовтня 1974 року відзначила ряд недоліків атестації наукових і науково-педагогічних кадрів, вказала на послаблення вимог рад до якості дисертацій, їх теоретичного значення. У зв'язку з цим 29 грудня 1975 року Рада Міністрів затвердила нові положення про порядок присвоєння вчених ступенів. Право приймати до захисту докторські і кандидатські дисертації надавалося спеціалізованим радам, які формувалися із числа найбільш авторитетних учених.

У жовтні 1976 року затверджено реорганізацію системи атестації наукових і науково-педагогічних кадрів. У 1971–1976 роках інститут одержав право приймати до захисту докторські дисертації на одній спеціалізованій раді із восьми спеціальностей і кандидатські – на восьми спеціалізованих радах із 44 спеціальностей. У 1976–1980 роках організовано дві спеціалізовані ради для захисту докторських дисертацій із двох спеціальностей і шість спеціалізованих рад для захисту кандидатських дисертацій із 10 спеціальностей [4, с.124–125].

Таким чином, випускники аспірантури разом з викладачами і співробітниками, які закінчили цільову аспірантуру, становлять нині основне ядро педагогічних кадрів інституту. Вони поповнили передовий загін учених ЛПІ та інших вузів.

У 1967 році у Львівському політехнічному інституті введено мінвузівську систему підвищення кваліфікації

Таблиця 4. Динаміка захисту кандидатських і докторських дисертацій науковцями Львівського політехнічного інституту за період 1960–1980 роки

Рік	Кандидатські дисертації		Докторські дисертації	
	Усього	У тому числі в ЛПІ	Усього	У тому числі в ЛПІ
1960	26	13	-	-
1965	36	17	3	1
1970	134	64	8	5
1975	119	59	6	3
1980	37	17	-	-
1985	36	18	-	-
1989	50	24	2	1
Σ	438	212	19	10

Примітка: таблицю складено на основі опрацювання картотек захищених дисертацій НТБ НУ «ЛП».

професорсько-викладацького складу. Викладачі інституту скеровувались на факультети підвищення кваліфікації, в інституті підвищення кваліфікації (ФПК, ІПК) і на стажування в науково-дослідні інституті та передові вузи країни. Відповідно до плану інституту кожен викладач підвищував свою кваліфікацію за однією із встановлених форм один раз на п'ять років. При кафедрі інженерно-педагогічної підготовки ЛПІ щорічно на семінарі педагогічних знань навчалось 100–110 осіб, стільки ж викладачів вивчали ЕОМ на кафедрі прикладної математики, невелика частина працівників виїжджали на стажування.

Навчальні плани і програми ФПК і ІПК терміном на 4 місяці дозволяли слухачам покращити теоретичні знання, розширити світогляд у галузі науки і техніки, вивчити наукові проблеми за своїм фахом, вибрати напрям для наукової роботи, а також ознайомитися з досягненнями педагогіки і психології.

Так, протягом 1969–1982 років закінчили ФПК та ІПК 1736 осіб, стажування пройшла 1821 особа. На кінець 1985 року практично пройшли перепідготовку всі викладачі інституту. Випускники ФПК та ІПК за період навчання з 1981 до 1988 року підготували до друку 91 монографію, 150 підручників і навчальних посібників, 44 збірники задач, 2798 методичних посібників, написали 3116 статей та 2174 тексти лекцій.

У 70–80-х роках 810 викладачів інституту проходили підвищення кваліфікації та наукове стажування у вузах сусідніх країн, а також в Англії, Франції, ФРН, Швеції, Швейцарії, Фінляндії, США, Канаді. У жовтні 1983 року укладено договір, у якому розроблено робочу програму наукового та культурного співробітництва з політехнічним інститутом у Данангу, В'єтнам для підвищення кваліфікації викладачів ЛПІ.

За великі заслуги підготовки інженерних кадрів та розвитку наукових досліджень Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 січня 1967 року Львівський політехнічний інститут нагороджений найвищою урядовою нагородою – орденом Леніна, в Ленінському ювілейному році – Почесною ювілейною грамотою [6].

За підсумками Всесоюзного соціалістичного змагання за підвищення ефективності виробництва і якості роботи, успішне виконання народногосподарського плану 1977 року – ювілейного року Великого жовтня, інститут нагороджений перехідним червоним прапором ЦК

КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС та ЦК ВЛКСМ. А у 1978 році – ювілейному році ВЛКСМ – Львівському ордену Леніна політехнічному присвячено ім'я Ленінського комсомолу [6].

Висновок. Таким чином, на розвиток науково-дослідної роботи визначеного періоду відчутно вплинула науково-технічна революція, як історичний процес. На підтвердження цього були структурні перетворення у вищій технічній школі.

Науково-дослідна робота у ЛПІ підпорядковувалась потребам виробництва, що, в свою чергу, зумовило необхідність проведення змін у структурі інституту: відкриття нових спеціальностей, кафедр і факультетів. За три десятиліття кількість факультетів у ЛПІ зростає з 12 до 20, кафедр – з 51 до 74, спеціальностей – з 44 до 49. У цей же період помітно посилюється співробітництво ЛПІ з академічними установами України. Активізувалась діяльність докторантури і аспірантури. З 1960 по 1990 роки науковцями інституту захищено 449, з них 217 у ЛПІ, кандидатських і 21, з них 12 у ЛПІ, докторських дисертацій.

Джерела та література:

1. Архів Національного університету «Львівська політехніка» (далі – Архів НУ «ЛП»), ф. Р-120, оп. 31-Л, ед. хар. 158.
2. Архів НУ «ЛП», ф. 120, оп. 40, д. 780.
3. Архів НУ «ЛП», ф. Р-120, оп. 31-Л, ед. хр. 344.
4. Буцко М.І., Кипаренко В.Г. Державний університет «Львівська політехніка» 1844-1994. – Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 1994. – 145 с.
5. Знайомтесь: правила прийому // Радянський студент, 1971. – 14 квітня – № 14 (11766).
6. Коротко про ЛПІ // Радянський студент, 1980. – 9 квітня – № 13 (1531).
7. Національний університет «Львівська політехніка». – Київ: Видавничий центр «Логос Україна», 2009. – 447 с.
8. Національний університет «Львівська політехніка». – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 160 с.

9. Наші факультети і спеціальності // Радянський студент, 1980. – 9 квітня – № 13 (1531).
10. Слово до першокурсників // Радянський студент, 1961. – 1 вересня – № 48 (693).
11. У нас 12 факультетів // Радянський студент, 1962. – 13 квітня – № 24 (746). Johann Gottfried Dingler. Die internationale motorwagenaustellung zu Berlin 1899 / Johann Gottfried Dingler // Dingers polytechnisches journal, vol. 313. – Berlin, J. G. Cotta, 1899. – P. 106.

Гелеш Анна Валентинівна – спеціаліст Інституту дистанційного навчання Національного університету "Львівська політехніка".